

Jan Kotschack

VÅR HEMBYGD

Kolbäck i svensk-amerikansk press

Svea. Publiceringsdatum 21 september 1910

**Från 1850 och framåt publicerades
hundratals tidningar på svenska i USA.
39 av dem är nu digitaliserade.
Kolbäck nämns i 712 texter.**

**Kolbäcks
hembygdsförening**

För otuktsbrott mot minderåriga gossar har häktats ladugårdskarlen J. T. Malmkvist från Kolbäck. Den häktade är 33 år gammal, gift och har 6 barn.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 28 augusti 1919

— Ett odjur till äkta man kan man med skäl kalla en åkardräng i Vesterås, som för några år sedan öfvergaf sin i Kolbäck boende familj, hustru och fyra barn, och flyttade tillsammans med en kvinna i Vesterås, med hvilken han nu har ett barn. Den öfvergifna familjen blef den 28 Sept. på fattigvårdens i Kolbäck föranstaltande inforslad till staden, emedan den låg fattigvården till last. Men då mannen ej ville veta af sin familj, måste den olyckliga kvinnan jemte barnen forslas tillbaka till Kolbäck. Säkert hade ock Kolbäcks fattigvård handlat klokare, om den, i stället för att skjutsa den arma kvinnan på detta sätt, vidtagit lämpliga åtgärder mot hennes pligtförgätne man, tillägger vår meddelare.

Vårt Hem. Publiceringsdatum 28 oktober 1892

En sak är helt klar: Det var *inte* bättre förr. Texterna i de svensk-amerikanska tidningarna blir till en dyster lista av olyckor, brott, sjukdomar och, inte minst, självmord.

Glöm heller inte fylleri och svartsjuka. Unga kvinnor tar livet av sig för att de blivit havande och äldre män för att de fruktar för att behövas tas om hand av fattigvården.

Eller för att livet helt enkelt har blivit för svårt.

— Upp i luften slungades härom dagen f. trumslagaren Skoglöf på Venstra egor, Kolbäck af en folkilsken tjur samt föll ned i ett stenrös. Derpå reste han sig upp och sade till sin medföljande hushållerska: "det var väl att du var med; jag har stött mig i axeln". Som han sagt detta nedföll han död.

Minnesota Stats Tidning. Publiceringsdatum 1 oktober 1884

En notorisk lönnbrännare vid namn Gustaf A. Juhlin, kallad "Suraspräcken", blev nyligen förklarad häktad inför sittande rätt. Mannen, som er-tappats för brännvinstillverkning i Kolbäck, infann sig icke vid tinget i Västerås, varför rätten beslöt att han omedelbart skulle häktas. Landsfiskalen fick avresa i bil till hans bostad och införpassa honom till straffängelset i Västerås.

Vestkusten. Publiceringsdatum 21 april 1932

VESTERÅS. *En sorglig syn.* På landsbygden mellan Vesterås och Köping ter det sig nu särdeles ogynnsamt med skördeförhållandena, skrifver till V. L. T. en resande, som den 14 Oktober färdades mellan Köping och Kviksund via Strömsholm. Emellan Kolbäck och Strömsholm mötes ögat af stora fält, hvarå hafren står ute, betäckt med snö, och det på sina ställen frodiga, gröna höstbetet sticker ängsligt upp genom det hvita snötäcket. Här och der kan man äfven få se den sorgliga synen af oskuren hafre, som genom snöfallet totalt böjts till jorden. Potatis finnes ännu i stor mängd oupptagen, hvarigenom den till stor del säkert kan anses tillspillogifven.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 10 november 1888

En kvinna som jordbrukare. I dessa dagar kan det knappast vara annat än glädjande att nöra, att det ännu finns kvinnor, som inte endast kunna och vilja mjölka en ko, utan som på egen hand sköta ett helt litet jordbruk med dess mångskiftande sysslor.

En sådan kvinna är Elin Lindkvist i Gymninge, Kolbäck. Sedan ett par år tillbaka sköter hon med biträde af en syster ett 20 tunnland eget jordbruk. Egendomen köptes för omkring 80 år sedan af systrarna Lindkvists far.

Hela sitt återstående lifs arbete nedlade Lindkvist på att odla sin jord och göra den fruktbärande. Och när han så för ett par år sedan dog, fortsattes verket af dottern. Fröken L. anlitar inte karlarnas hjälp för sådana småsaker som att slå med maskin, sköta harf och räfsa, tröska säden o. s. v. Det enda hon besvärar dem med är plöjningen af jorden, äfvensom — på senare tid — att få säden till kvarnen.

Vestkusten. Publiceringsdatum 30 november 1916

Köping. Fornfynd. Under odling i en hage vid Viby i Kolbäck på hösten anträffades, enl. "Köpings Tdng", en myckenhet spjut, stigbyglar, lansar och urnor m. m., dels af jern och dels af metall, hvilket tyder på, att någon begravningsplats i forntiden funnits derstädes. Der var också mångenstädes hopplockade stenrös och grus, hvarunder de funna sakerna voro förvarade. Jernsakerna voro mycket förtärda af rost.

Svenska Tribunen. Publiceringsdatum 23 januari 1890

Småland. JÖNKÖPING. Väckelse. I Jönk.-P:n läses:

En väckelse, stor som aldrig tillföre, pågår i Kolbäck. I trakten omkring Haga missionshus är det mest ibland ungdomen som Gud går fram. Vid Hallstahammar råder äfven en stor väckelse, icke minst bland söndagsskolbarnen. Många utaf barnen prisar nu Gud för härlig frälsning. Likaså i Näs har Gud fått frälsa många själar på det nya året. Det sägs ett trettiootal. Äfven i den mörka Bergs socken och norra delen af Munktorp har Gud fått väcka många stenhårda hjertan till lif.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 13 mars 1890

"Skottpengar" på luffare. På kommunalstämma i Kolbäck häromdagen beslöts, att åt tillsyningsmännen öfver lösdriifvare och bettlare skall lemnas en ersättning af 4 kr. för hvarje person, som befordras till laga näpst, hvarjämte eventuell skjutsersättning skall utgå med 2 kr. pr mil fram och åter.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 25 september 1906

Vesterås. Ett rus, som kostade lifvet. Då nedgående tåget från Eskilstuna till Kolbäck på Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernväg i söndags eftermiddag hunnit mellan Strömsholm till Kolbäck, varnade föraren en mansperson ligga på banan, men kunde i följd af den starka lutningen icke stanna tåget. Den på banan liggande karlen, stallbetjenten Hjortson vid Strömsholms hingstdepot, fick båda benen öfverkörda. Han förbands af tågkonduktören och fördes till Vesterås, der han samma eftermiddag afled på lasarettet. H. lär vid olyckstillfället ha varit berusad, säger Ner. Alleh.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 31 oktober 1889

Varierad kompott: Duktig tjej som sköter jordbruket, stor väckelse i Kolbäck, "skottpengar" på luffare samt berusad stallbetjänt på tågspåren mellan Strömsholm och Kolbäck.

Nebraska-bref.

Polk, Nebr.

Det är närmast utaf den anledningen att jag läst ett bref i Sv. Am. från en västmanlänning, som jag nu skall skriva några rader. Jag har länge väntat att få se något från någon som är född i Västmanland. Jag är också född i det landskapet, fast i Arbogatrakten. Men Kolbäck och Västerås känner jag mycket väl till. Jag har en tid bott i Kolbäck; jag har nämligen i tre år arbetat i Johan Andersons tegelbruk i Rallsta. De sista två åren arbetade jag vid Surahammars bruk. Det är en vacker trakt omkring Kolbäckssjön med sina löfklädda stränder. Jag lemnade med min familj, hustru och två barn, Kristiania den 10 maj i fjol, då vi steg ombord på Norska Amerika-linjens ångare "Stavangerfjord" och landstego den 26 maj i New York. Resan gick bra, det var lugnt vackert väder hela tiden. Vi bo nu på en farm hos min svåger och trivas ganska bra.

Hjärtligen hälsningar till Walter Svan, farbror Olavus och hela läsekretsen.

Karl Axberg.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 19 januari 1922

Bref från Alaska.

Nome, Alaska.

Aldrig ser jag något bref härifrån, fast nog är det många svenskar här. Den som för posten upp den här vägen så långt som Teller, omkring 50 mil, är en Västeråspojke. I den staden har jag varit och bodde vid Kolbäckss pappersbruk. Larson heter den där kunglige postföraren. Vi talte om

allt vi kommo ihåg om Strömsholms kanal, och jag fick veta att den blifvit förstörad, och stora förändringar ha skett. Och det tycktes så underligt att höra den där västmanländska brytningen, i synnerhet när vi omväxlade till hemlandsspråket. Han var målare; hade lärt yrket vid Kolbäck, hjälpt att måla stationshuset.

En hälsning

Vill sända en hälsning till läsekretsen. Folkets Röst blir allt intressantare. O. B. Jakobsons brev så trevliga och svaren till Flicksnärta voro roliga, och man måste le då man läser dem. Fortsätt!

Jag har nu haft Posten i 40 år; det bleve tråkigt att vara den förutan. Det är sorgligt att så många av brevskrivarna nedlagt sin penna för alltid, men så är tidens gång. Den ene efter den andre lämnar denna världen för att få ro och vila. God fortsättning på det nya året och ett hjärtligt tack till alla, som gör Posten läsvärd och intressant. Om någon av eder är från Kolbäck eller Svedvi i Västmanland, Sverige, låt höra från eder. Är det något Västmanlands förbund eller förening här i Minnesota? Vore roligt veta.

Minn.

E. L.—n.

Svenska Amerikanska Posten. Publiceringsdatum 3 februari 1932

Det kunde nog vara flera intressanta saker att berätta om från Nome eller Alaska. Jag har varit här sedan 1898. Bor nu 26½ mil norr om Nome på den kala Beringshafsstranden. Inte en buske växer här, ingen kolgruva finnes. Men Yukonfloden uttömmar tusentals stockar och ved för hvarje vår, som uppkastas på stranden, mer och mindre på olika ställen. Vi stapla upp den om sommaren och köra hem den om vintern. Det blir för långt att berätta om guldgräfningen och fisket. Det påstås att vi ha den största tenngruva i världen uppe vid Cape York, men genom misshandel i fjol blef arbetet nedlagt våren 1920. De just slösade bort en half miljon.

Hälsning till red. och alla tidningens läsare.

Carl Stenius.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 23 juni 1921

Själfmord medels afskärande af halspulsådern begick den 13 juli hustrun Johanna Matilda Johansson å Oxelby ägor, Kolbäck. En längre tid hade ett svårt närstående gjort hustrun missmodig, och vid åtskilliga tillfällen hade hon anträffats med en knif i handen. Så söktes läkare, hvilket dock icke föll henne i smaken, ty nästan med våld måste hon forslas dit. Den sista tiden hade hon gått ute om nätterna, hvarför mannen måst gå och leta efter henne. Natten mot den 13 vaknade mannen och fann hustrun utgången. Efter att en stund förgäves ha sökt henne i skogsbacken vid hemmet, begärde han af närboende hjälp. De bildade kädja, och efter 10 minuters sökande anträffades hustru J., liggande framstupa och död. Till den försvunna handlingens utförande hade hon använt en förskärarknif. Hustru Johansson var 45 år gammal och sörjes af förutom mannen 4 barn.

Pacific Tribune. Publiceringsdatum 9 augusti 1905

Hellre döden än giftermål. Vagnputsaren Gustaf Karlsson i Kolbäck försvann en af de senaste dagarna i september i fjol. Härom dagen fanns hans lik i Kolbäckssån vid Mölntorps fabriks dammluckor. Söndagen före Karlssons försvinnande hade det lyst för honom, och det antages, att han sökt döden för att undgå ett äktenskap, som han trodde skulle bringa olycka.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 11 februari 1913

Hemskt själfmord. Arbetaren Erik Johansson vid Lars Johanssons gård i Hesselby, Kolbäck, tog sig den 13 dec. afdaga genom att låta en dynamitpatron explodera i munnen, hvarigenom hufvudet ohyggligt massakrerades och högra handen skadades. Johansson, som de senaste fem åren arbetat på ofvanämnda gård, var skriven i Oxelby, Kolbäckes socken, och född 1882. Den döde var änklings sedan 15 år. Hustrun tog sig afdaga genom hängning. J. har flera gånger yttrat leda vid lifvet och rädsla för att intagas å fattighuset torde ha bidragit till själfmordet.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 7 mars 1918

Först tog hustrun (t v) livet av sig, genom "avskärande af halspulsådern". 13 år senare följde hennes änklings (ovan) efter genom att låta en dynamitpatron explodera i munnen. Själfmorden var vanliga för 100 år sedan.

— En sorglig tilldragelse timade i Kolbäck den 1 dec., då extra stationskarlen vid Kolbäckes järnvägsstation, Lindqvist, beröfvade sig lifvet genom hängning. Han hade förut några dagar visat sig dystert och nedstämt samt trött, att han skulle blifva afskedad från sin befattning, något som saknade all grund. Tidigt på morgonen inställde han sig emellertid till tjänstgöring, men lemnade denna en stund för att gå hem och spisa frukost. I stället hade Lindqvist begifvit sig till en skogshacke och där utfört den försvunna handlingen.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 23 december 1902

Föregående sida: Insändarna i svenskspråkiga tidningar i USA vittnar om både företagsamhet i det nya landet – och saknaden efter hembygden.

Vestmanland. KÖPING. Öfverraskad af yrvädret. Postbäraren Berglund, som burit posten mellan Kolbäck o. Hallstahammar, fans juldagen kl 3 på morgonen liggande ihjelfrusen vid vägen mellan det sistnämnda stället och sitt hem i Bergs socken. Han hade på julaftonen begifvit sig på hemvägen, men öfverraskats af yrvädret och den starka kölden samt sålunda oförmögen att taga sig hem, omkommit.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 28 januari 1888

Ett onaturligt våld på sig sjelf föröfvade för någon tid sedan en burgen hemmansegare i Kolbäck meddelar Eskiltunaposten. Mannen i fråga hade på morgonen varit litet i delo med sin hustru som lärer vara svartsjuk på honom, såsom det säges icke utan anledning. I förargelsen rusade han in i ett annat rum och gjorde mot sin kropp ett attentat af sådan art, att det icke gerna låter sig i en offentlig tidning beskafvas. Hustrun, som anade oråd, skyndade efter och fann den olycklige starkt blödande.

Mannen är ännu vid lif och det tros, att han skall kunna räddas. Saken har naturligtvis i trakten väckt stort och obagligt uppseende, så mycket mer som personen i fråga varit hedrad med åtskilliga kommunala förtroendeuppdrag och åttnjutet godt anseende.

Nordstjernan. Publiceringsdatum 6 februari 1885

Likfynd i dammbyggnaden. Natten mellan den 27 och 27 sept. i fjol försvann från sltt hem vid Kolbäcks järnvägsstation 24-åriga vagnsputsaren K. G. Karlsson. Den 15 jan. hittades liket af en mansperson fastkladt i en af dammluckorna ett stycke från Kolbäck. Liket var till oigenkännlighet förvandladt. Det tros med säkerhet, att det är Karlssons kvarlevor.

Gamla och Nya Hemlandet. Publiceringsdatum 4 februari 1913

— Vaktmästaren vid hotellet i Kolbäck Karl G. Berglund ramlade nyligen ned från en vagn, då han var behjälplig med forslandet af bräd-kubb från en järnvägsvagn till hotellet. Han stod på en af ett par hästar förspänd planvagn för att lassa veden. Hästarne satte sig i rörelse och drogo fram vagnen ett stycke, hvarvid B. föll af. Han erhöll så svåra skador i bakre delen af hufvudet samt i ryggraden, att han ej förmådde röra sig, utan måste bäras till hemmet. Dagen efter olyckan, då B. skulle forslas till lasarettet i Västerås, aflid han på vägen till lasarettet.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 7 september 1911

Den lilles slut. Härom dagen var landtbrukaren Knut Andersson från Bärsta i Kolbäck ute i skogen för att fälla timmer i sällskap med två af sina pojkar. När ett träd skulle falla, ropade fadern åt sin 12-årige Knut, att han skulle akta sig. Denne sprang också undan, men utan att aktgifva på fallets riktning, och ögonblicket därefter låg han utsträckt på marken intill det kullfallna trädet. Far och bror skyndade till, men funno gossen död.

Svenska Amerikanska Posten. Publiceringsdatum 6 februari 1906

Drunknad. Sadelmakaren K. J. A. Lindgren från Näs, Kolbäck, omkom den 16 aug. genom drunkning. L. hade samma dag hemkommit från Stockholm, där han gästade en son. Då han efter hemkomsten var på väg från Hallstahammars station och hade hunnit till slussen vid Sörkvarn (den s. k. Dockan), tog han sig ett bad. Härvid erhöill han förmodligen kramp och omkom genom drunkning. L. efterlemnar som närmast sörjande 4 barn. Den aflidne var 63 år gammal.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 8 september 1910

Svenska Amerikanaren

THE SWEDISH AMERICAN NEWSPAPER

Chicago, Ill., Thursday, Dec. 8, December 1921.

Chicago, Ill., Thursday, Dec. 8, December 1921.

(See also page 1)

Subscription 2.00

Kewanee-bref.

Kewanee, Ill.

Jag har nu med största intresse läst eder goda tidning i 10 månader, och som ni godhetsfullt upplåter plats för brev, så vill äfven jag skriva några rader.

I det härliga och natursköna Västmanland är jag född och uppväxt. Jag ser ej många skriva, som äro från Västmanland. Finns det någon bland tidningens läsare, som känner till Kolbäck eller Västerås?

Den 9 dec. förlidet år lemnade jag Göteborg och steg ombord på ångaren "Drottningholm". Resan var trefflig, med undantag af att vi på Nordafjön hade s. k. efterdyningar, hvarvid vågorna slog öfverbord, och en 17-års yngling följde med ned i djupet och försvann bland vågorna. Jag reste från New York julafton och anlände till denna plats af Amerika den 26 dec. En ganska angenäm jul, eller hur?

För den som kommer hit och är obekant med landets seder och bruk äro de första månaderna, ja, troligtvis äfven de första åren, en pröfningstid. Men allting har en öfvergång här i lifvet. Visserligen är det f. n. också dåliga tider, hvilket gör, att de som komma hit under denna tid mista allt det hopp de satt till "det

stora landet i väster". Men mina vänner, tappen ej humöret! En människa med ett godt och gladt humör kan gå igenom hvilka svårigheter som helst och skall till sist lyckas. Då däremot en, som tager allt från den mörka sidan, finner hela lifvet en plåga och hela jorden en jämmerdal och blir aldrig lycklig.

Lycklig, ja! Hvad betyder ordet lycklig? Tror någon kanske, att man måste vara miljonär för att vara lycklig? Nej, visst inte! En människa, hvilken har en god hälsa samt en oberoende ställning och är nöjd, är lycklig. Det är just detta nöjd som måste finnas för att vara lycklig. Den snåle och girige blir aldrig lycklig. Ej håller den, som genom dryckenskap och ett utsväfvande lif förstör sin kropp och sin hälsa, kan blifva lycklig. Nej, lyckan ligger ej i dollarn, ej håller i nöjen. Om människorna vore mera nöjda samt mer ärliga mot hvarandra, vore lifvet helt annorlunda. Men hur är det? Jo, alla försöka att på alla möjliga sätt lura och bedraga hvarandra, och man kan knappast lita på någon människa. Ja, hela världen är falsk, och så blir den.

Får sluta med en hälsning till redaktionen, Olavus samt alla tidningens läsare.

Walter H. Swan.

Svenska Amerikanaren. Publiceringsdatum 8 december 1921

Kallelse till årsmöte 2023

Söndagen den 19 mars kl. 14:00 i hembygdslokalen

Program

- Årsmötesförhandlingar
- Staffan Ekendahl berättar om sin tid som utrikeskorrespondent. Staffan är uppvuxen i Strömsholm och har lång erfarenhet inom radio- och tv-journalistik med rapportering från fler än tjugo länder.
- Kaffeservering

Hjärtligt välkommen!

OBS! I år bifogas inte något inbetalningskort. Tacksam för att du betalar din årsavgift på bankgiro 5729-0298 före den 1 april. Avgiften är 100 kr/person eller 150 kr/familj på samma adress. Kom ihåg att ange namn, adress och gärna e-postadress.

Ett Amstasmycke är en vacker present med lokal anknytning.

Hjälp till att värva nya medlemmar till föreningen!

Stationsgatan 12, 734 50 Kolbäck

www.kolbacksbygden.se

info@kolbacksbygden.se

